

JUMALAN KARITSA

Uuden testamentin useissa kirjoissa (Joh., Ap. t., 1. Piet. ja ennen kaikkea Ilm.) Kristus samastetaan karitsaan; tämä teema juontuu Vanhasta testamentista kahden toisistaan erillisen näkökulman mukaan.

1. Jahven palvelija.. Vihollistensa vainoama profeetta Jeremia vertasi itseään ”karitsaan, jota viedään teurastettavaksi” (Jer. 11:19). Tätä kuvaa sovellettiin myöhemmin Jahven palvelijaan, joka kuollessaan sovittaakseen kansansa synnit näyttäytyy ”kuin teuraaksi vietävänä karitsana, kuin keritsijöidensä edessä ääneti olevana lampaana, joka ei suutansa avaa” (Jes. 53:7). Tämä teksti, joka korostaa Palvelijan nöyryyttä ja alistumista, ennakoitiin osuvimmin Kristuksen kohtalon, kuten Filippos selittää Etiopian kuningattaren eunukille (Ap. t. 8:31–35). Evankelistat viittaavat tähän korostaessaan, että Kristus ”vaikeni” sanhedrinin jäsenten edessä (Matt. 26:63) eikä vastannut Pilatukselle mitään (Joh. 19:9). On mahdollista, että Johannes Kastajakin viittaa tähän, kun hän neljännen evankeliumin mukaan nimittää Jeesusta ”Jumalan Karitsaksi, joka ottaa pois maailman synnin” (Joh. 1:29; vrt. Jes. 53:7, 12; Hepr. 9:28).

2. Pääsiäiskaritsa.. Kun Jumala oli päättänyt vapauttaa kansansa egyptiläisten vankeudesta, hän käski heprealaisia teurastamaan perheittäin karitsan, ”virheettömän, vuoden ikäisen uroksen” (2. Moos. 12:5), syömään sen illalla ja merkitsemään sen verellä ovensa pihtipielet ja ovenpäällisen. Tämän ”merkin” ansiosta he säästysivät tuhoajaengelilta, joka tulisi surmaamaan kaikki egyptiläisten esikoiset. Juutalainen traditio rikastutti alkuperäistä teemaa ja antoi myöhemmin karitsan verelle lunastavan merkityksen: ”Ympärileikkauksen liiton veren ja pääsiäisen veren tähden minä vapautin teidät Egyptistä” (Pirqè R. Éliezer, 29; vrt. Mekhilta, 2. Moos. 12). Pääsiäiskaritsan veren armosta heprealaiset lunastettiin Egyptin orjuudesta, ja niin he saattoivat tulla ”pyhitetyksi kansaksi”, ”pappien valtakunnaksi” (2. Moos. 19:6), jota liitti Jumalaan liitto ja jonka elämää hallitsi Mooseksen laki.

Kristillinen traditio on nähnyt Kristuksessa pääsiäisen ”todellisen karitsan” (pääsiäismessun prefaatio), ja hänen lunastava lähetyksensä kuvataan laajasti kasteopetuksessa, joka on toisen Pietarin kirjeen taustalla ja johon Johanneksen kirjoitukset ja Heprealaiskirje puolestaan liittyvät. Jeesus on virheetön karitsa (1. Piet. 1:19; Joh. 1:29; Ilm. 5:6; 2. Moos. 12:5), toisin sanoen synnitön (1. Piet. 1:19; Joh. 8:46; 1. Joh. 3:5; Hepr. 9:14), joka lunastaa ihmiset verensä hinnalla (1. Piet. 1:18 f.; Ilm. 5:9 f.; Hepr. 9:12–15). Näin hän on vapauttanut heidät ”maasta” (Ilm. 14:3), pahasta maailmasta, joka on antautunut epäjumalien palvonnasta seuraavaan turmelukseen (1. Piet. 1:14, 18; 1. Piet. 4:2 f.), jotta he voisivat vastedes välttää synnin (1. Piet. 1:15 f.; Joh. 1:29; 1. Joh. 3:5–9) ja muodostaa uuden ”pappien valtakunnan”, todellisen ”pyhitetyn kansan” (1. Piet. 2:9; Ilm. 3:9 f.; vrt. 2. Moos. 19:6), joka tarjoaa Jumalalle hengellistä jumalanpalvelusta nuhteettomalla elämällä (1. Piet. 2:5; Hepr. 9:14). He ovat lähteneet pakanuuden pimeydestä Jumalan valtakunnan valoon (1. Piet. 2:9): tämä on heidän hengellinen eksodusensa. Kun he ovat Karitsan veren avulla voittaneet saatanan (Ilm. 12:11) — faraon, joka oli saatanan esikuva —, he voivat laulaa ”Mooseksen ja Karitsan laulua” (Ilm. 15:3; Ilm. 7:9 f.; Ilm. 14–17; vrt. 2. Moos. 15), jossa ylistetään heidän vapautumistaan.

Tämä traditio, joka näkee Kristuksessa todellisen pääsiäiskaritsan, ulottuu kristinuskon alkuaikoihin. Paavali kehottaa Korintin uskovia elämään happamattomina leipinä, ”puhtaudessa ja totuudessa”, koska ”meidän pääsiäiskaritsamme, Kristus, on teurastettu” (1. Kor. 5:7). Tässä hän ei esitä uutta opetusta Kristuksesta Karitsana, vaan viittaa kristillisen pääsiäisen liturgiisiin traditioihin, jotka olivat siis olemassa jo kauan ennen vuosia 55–57, jolloin apostoli kirjoitti kirjeensä. Jos luotamme Johanneksen aikajärjestykseen, Kristuksen kuoleman tapahtuma itsessään antoi tälle traditiolle perustan. Jeesus surmattiin happamattoman leivän juhlan aattona (Joh. 18:28; Joh. 19:14, 31), siis pääsiäispäivänä iltapäivällä (Joh. 19:14), juuri sillä hetkellä, jolloin lain määräysten mukaan temppelissä teurastettiin karitsat. Hänen kuolemansa jälkeen hänen jalkojaan ei murskattu niin kuin muiden tuomittujen (Joh. 19:33), ja evankelista näkee tässä pääsiäiskaritsaa koskevan rituaalimääräyksen täyttymisen (Joh. 19:36; vrt. 2. Moos. 12:46).

3. Taivaallinen Karitsa.. Vaikka Ilmestyskirja pitää pohjimmiltaan esillä Kristusta pääsiäiskaritsana (Ilm. 5:9 f.), se luo vaikuttavan vastakohdan teurastetun Karitsan heikkouden ja sen voiman välille, jonka hänen korottamisensa taivaaseen hänelle antaa. Lunastavassa kuolemassaan Karitsa on samalla leijona, jonka voitto on vapauttanut Jumalan kansan pahan voimien vankeudesta (Ilm. 5:5 f.; Ilm. 12:11). Hän jakaa nyt Jumalan valtaistuimen (Ilm. 22:1, 3), ja taivaalliset olennot palvovat häntä yhdessä Jumalan kanssa (Ilm. 5:8, 13; Ilm. 7:10): hänelle on uskottu jumalallinen valta ja lähetykset. Hän panee tähtäntöön Jumalan päätökset jumalattomia vastaan (Ilm. 6:1 ff.), ja hänen vihansa saattaa heidät kauhun valtaan (Ilm. 6:16); hän johtaa eskatologista sotaa yhteen liittyneitä pahan voimia vastaan, ja voitto pyhittää hänet ”kuninkaiden kuninkaaksi ja herrojen herraksi” (Ilm. 17:14; Ilm. 19:16 ff.). Hän palautuu alkuperäiseen lempeyteen vasta, kun hänen häänsä taivaallisen Jerusalemin kanssa, joka symboloi Kirkkoa, vietetään (Ilm. 19:7, 9; Ilm. 21:9). Silloin Karitsa toimii paimenena ja toteuttaa lähetystään johtaessaan uskovat taivaallisen autuuden elävän veden lähteille, armon lähteille (Ilm. 7:17; vrt. Ilm. 14:4).

MSB

Katso myös: → Eläin O ; II 3 — epoux-epouse NT — exode NT — jesu-christ II 1 b-, concl — Paimen ja lauma NT i — redemption NT 1.4 — Uhri NT I, II 1 — Veri AT 3 b ; NT 4 — serviteur-de-dieu III 2 — victoire NT